

PROTOCOL MEDICIJNVERSTREKKING EN MEDISCH HANDELEN

SBO De Brug

De Brug

Stichting
Ieder kind telt

Versiebeheer			
Versienr.	Datum	Beheerder	Omschrijving
1	jan-2009	Alg.dir.	Nieuw beleid
2	2012	Vz CvB	Omzetting vereniging naar stichtingsdocument
3	28-05-2019	Wg HRM	Tekstuele aanpassingen/aanvullingen: inzetten bhv-er (pag. 3), praktisch handelen (pag. 5), opbergen van medicijnen (pag. 5)

Besluitvorming en communicatie	
Positief advies MO	6 juni 2019
Instemming GMR	17 juni 2019
Vaststelling definitieve versie bestuur	18 juni 2019
Plaatsing digitale bibliotheek St. IKT	18 juni 2019
Evaluatie	juni 2021

Inhoudsopgave

<i>Algemene opmerkingen:</i>	3
Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen	4
1. Het kind wordt ziek op school	5
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	6
3. Medische handelingen.....	7
BIJLAGE 1 – Toestemmingsformulier 1	10
Verklaring Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school	10
BIJLAGE 2 – Toestemmingsformulier 2	13
Verklaring Toestemming tot verstrekken van medicijnen op verzoek.....	13
BIJLAGE 3 – Toestemmingsformulier 3	16
Verklaring Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen.....	16
BIJLAGE 4 – Bekwaamheidsverklaring 4	19
Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen.....	19
BIJLAGE 5 - Richtlijnen	21

Algemene opmerkingen:

- Met school wordt bedoeld: elke CBS en SBO van Stichting 'Ieder kind telt'.
- Met 'leraar' wordt ook 'docent' bedoeld.
- Overal waar 'het kind' staat wordt ook 'de leerling' bedoeld.
- Het protocol is voor een belangrijk deel gebaseerd op het protocol 'Model Protocol medische handelingen op scholen' van de PO raad (februari 2019).

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Leraren op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet. Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouders(s)/verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. (Voor de leesbaarheid van het stuk zullen we hierna spreken over ouders wanneer wij ouder(s)/verzorger(s) bedoelen). Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leraren gevraagd zoals het geven van sondevoeding of het geven van een injectie. De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn. Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat zij in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Daarom heeft CBS [naam school] dit protocol ontwikkeld met daarin beschreven een handreiking over hoe in deze situaties te handelen.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

1. Het kind wordt ziek op school.
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek.
3. Het verrichten van medische handelingen.

De eerste situatie laat de school en leraar geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leraar moet direct bepalen hoe hij moet handelen. Bij de tweede en de derde situatie kan de schoolleiding kiezen of zijn wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling. Voor de individuele leraar geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht. Betrek in dit gehele protocol wanneer er gevraagd wordt om medische handelingen te verrichten de op school aanwezige BHVers.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel beschreven. In de bijlagen vindt u het betreffende toestemmingsformulier en/of bekwaamheidsverklaring. Alle basisscholen van Stichting 'Ieder kind telt' gebruiken deze formulieren.

Heeft u naar aanleiding van dit protocol nog vragen dan kunt u zich wenden tot de schoolleiding.

1. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt het tijdens de schooluren last van hoofd- buik- of oorpijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden. Een leraar verstrekt dan vaak - zonder toestemming of medeweten van ouders - een "paracetamolletje" of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is, naar huis moet. De schoolleiding zal, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.?).

Ook wanneer een leraar inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, dan is het gewenst om altijd eerst contact te zoeken met de ouders. Er wordt toestemming aan de ouders gevraagd om een bepaald middel te verstrekken¹.

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen de medicijnen niet met toestemming van de ouders verstrekt worden. De leraar kan dan besluiten, eventueel na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij/zij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Bij twijfel wordt er altijd een arts geraadpleegd. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren.

Enkele zaken waar u op kunt letten zijn:

- Toename van pijn
- Misselijkheid/braken
- Verandering van houding (bijvoorbeeld inkrimpen)
- Verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur)
- Verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid)

Wij realiseren ons dat wij geen arts zijn en raadplegen, bij twijfel, altijd een (huis)arts. Dit geldt uiteraard ook wanneer de pijn blijft of de situatie verergert.

De zorgvuldigheid die wij hierbij in acht moet nemen is dat wij handelen alsof het een eigen kind is.

¹ Toestemmingsformulier voor 'het kind wordt ziek op school', zie bijlage 1 Richtlijnen hoe te handelen

bij een calamiteit', zie bijlage 5

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica, Ritalin of zepillen bij toevallen. Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een leraar deze middelen wil verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders noodzakelijk. Wij vinden het van belang om deze toestemming schriftelijk vast te leggen. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

Daarom leggen wij schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Hiervoor is een medicijninstructie toegevoegd in bijlage 2.

Verder leggen wij de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode willen wij regelmatig met ouders overleggen over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische adviezen:

- neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind;
- lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn en □ noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.
- Als een kind niet goed op een medicijn reageert of als er onverhoopt toch een fout is gemaakt bij het toedienen van een medicijn, bel dan direct de huisarts of specialist in het ziekenhuis.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Zorg er altijd voor dat u alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van de leerling, de medicatie die is toegediend, welke reacties het kind vertoont en eventueel welke fout is gemaakt.

Het opbergen van medicijnen op school

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt. Het is verstandig hiervoor één persoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor het beheer. De medicijnen dienen in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard. In geen geval medicijnen bewaren in het bureau van de leerkracht. De bureaula gaat te vaak open en het gevaar kan bestaan dat leerlingen de medicijnen kunnen meenemen.

Bijvoorbeeld ook het aanvullen van de EHBO-doos op school kan onder het beheer van deze verantwoordelijke persoon vallen. Over de aanbevolen inhoud van de verbanddoos kunt u informatie krijgen bij de GGD.

3. Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. CBS [schoolnaam] erkent hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om indien mogelijk, naar school te gaan.

Medische handelingen

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen.

Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de schoolleiding en de leraren gedaan.

Schoolbesturen moeten zich, wanneer wordt overgaan tot het uitvoeren van een medische handeling door een leraar, wel realiseren dat zij daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich nemen. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is goed zich te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn.

Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leraar al helemaal niets doen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moet een schoolleiding een schriftelijke toestemming van de ouders vragen². *Wettelijke regels*

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De wet beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leraren als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde handelingen – de zogenaamde voorgehouden handelingen – mogen alleen verricht worden door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

² Toestemmingsformulieren voor 'uitvoeren van medische handelingen', zie bijlage 3

Aansprakelijkheid

Vorenstaande is ook van toepassing wanneer een leraar bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische - en paramedische beroepen. Soms worden leraren betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in zorg.

In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leraar moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leraar een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring³. Zodoende wordt een optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leraar en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Heeft een leraar geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leraar voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht zou de medische handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leraar die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handeling verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld hij deze risico's kan meeverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring).

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen stel u dan direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijke alarmnummer 112. Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

³ Bekwaamheidsverklaring voor 'uitvoeren van medische handelingen', zie bijlage 3 Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit', zie bijlage 5

PROTOCOL

MEDISCH HANDELEN

Stichting 'Ieder kind telt'

BIJLAGE 1 – Toestemmingsformulier 1

Verklaring Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt door een insect wordt geprikt of iets dergelijk. In zo'n geval zal de school altijd contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet dan zal de leraar een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een "eenvoudige" pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden. Als u met bovenstaande akkoord bent, wilt u dan dit formulier invullen.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeven van:	
Naam leerling	
Geboortedatum	
Wanneer onderstaande gegevens reeds op het inschrijfformulier vermeld zijn, kunt u verder gaan naar ommezijde.	
Adres	
Postcode en plaats	
Naam ouder(s)/verzorger(s)	
Telefoon thuis	
Telefoon werk	
Naam huisarts	
Telefoonnummer huisarts	
Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn:	
Naam	
Telefoon thuis	
Telefoon werk	

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:	
Medicijnen	
Naam	
Ontsmettingsmiddelen	
Naam	
Smeerseltjes tegen bijvoorbeeld insectenbeten	
Naam	
Pleisters	
Naam	
Overig	
Naam	
Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn	

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie van de school? Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.
Ondergetekende

Naam ouder/verzorger	
Plaats en datum	
Handtekening	

BIJLAGE 2 – Toestemmingsformulier 2

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Verklaring Toestemming tot verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en):	
Naam leerling	
Geboortedatum	
Adres	
Postcode en plaats	
Naam ouder(s)/verzorger(s)	
Telefoon thuis	
Telefoon werk	
Naam huisarts	
Telefoonnummer huisarts	
Naam specialist	
Telefoonnummer specialist	
De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:	
Naam van het medicijn	

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:	----- uur ----- uur ----- uur ----- uur
Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):	
Dosering van het medicijn:	
Wijze van toediening:	
Wijze van bewaren:	
Controle op vervaldatum door:	[naam] [functie]

Ondergetekende ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:	
Naam ouder/verzorger	
Plaats en datum	
Handtekening	

MEDICIJNINSTRUCTIE	
Er is instructie gegeven over het toedienen van medicijnen op:	
Datum	
Door	
Naam	
Functie	
Van (instelling)	
Aan	
Naam	
Functie	
Van (school en plaats)	

BIJLAGE 3 – Toestemmingsformulier 3

Uitvoeren van medische handelingen

Verklaring Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenaamde 'medische handeling' op school bij:	
Naam leerling	
Geboortedatum	
Adres	
Postcode en plaats	
Naam ouder(s)/verzorger(s)	
Telefoon thuis	
Telefoon werk	
Naam huisarts	
Telefoonnummer huisarts	
Naam specialist	
Telefoonnummer specialist	
Naam medisch contactpersoon	
Telefoonnummer medisch contactpersoon	

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is	
Omschrijven van de uit te voeren 'medische handeling'	
De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:	----- uur ----- uur ----- uur ----- uur
De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:	
Manier waarop de 'medische handeling' moet worden uitgevoerd:	
Eventuele extra opmerkingen:	
Bekwaamheidsverklaring aanwezig ja / nee:	

INSTRUCTIE MEDISCH HANDELEN	
Instructie van de 'medische handeling' + controle op de juiste uitvoering is gegeven op:	
Datum	
Door	
Naam	
Functie	
Van (instelling)	
Aan	
Naam	
Functie	
Van (school en plaats)	

Ondergetekende	
Naam ouder/verzorger	
Plaats en datum	
Handtekening	

BIJLAGE 4 – Bekwaamheidsverklaring 4

Uitvoeren van medische handelingen

Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen

-bekwaam uitvoeren van medische handelingen-

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling::	
Verklaart dat:	
Naam werknemer	
Functie	
Werkzaam aan/bij	
Na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.	
De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeven van:	
Naam leerling	
Geboortedatum	
Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:	
De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is. De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:	

Ondergetekende	
Naam	
Functie	
Werkzaam aan/bij	
Plaats en datum	
Handtekening	

BIJLAGE 5 - Richtlijnen

Hoe te handelen bij een calamiteit

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling bij een kind.

Richtlijnen, hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van:

- het toedienen van medicijnen aan een kind
- het uitvoeren van een medische handeling

Actie:

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.
- Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt).

Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:

- Naam van het kind
- Geboortedatum
- Adres
- Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen, persoon
- Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
- Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.

Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):

1. Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.